Székesfehérvár, 1917. XXIV. évfolyam. 68 szám. Szerda, március 28.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Helyben: 1 hóra 1 K. ¼ évre 3 K. ½ évre 6 K. 1 évre 12 K.
Vidéken: 1 hóra 1·50 K. ¼ évre 4·50 K. ½ évre 9·— K. 1 évre 18·— K.

Megjelenik minden héthónap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Heten voltak.

Igen heten voltak, mint a markotai ördögök. Koronás királyok voltak valamennyien, akik a népek milliói fölött uralkodtak: Albert a belga, Petár a szerb, Nikita a montenegrói, Károly a román, Miklós az orosz, Viktor az olasz és György az angol király. Terjedelemre Nikita Ő felsége vezetett köztük, az ő kabátjába legalább három belefért volna koronástól együtt, azonban országa leghitványabb valamennyi között. Legnagyobb ur volt Miklós ur, a muszkák kancsukás cárja. Ugy néztek rája, mint egy földi istenségre, aki előtt porban csuszott mindenki és boldog volt, aki a ruhája szegélyét elcsíphette. Pénze, drágasága tömtelen volt s börtöneiben százezrek sóhajtoztak egy szikrányi napsugár után.

A hét közül öten immár földnélküli jánosok.

A mi országainkat akarták szétmetélni, Petárnak, Károlynak, Nikitának egy-egy darabot belőle, persze Miklós cár se vetette volna meg az északi részeket szép Magyarországtól, A Dardanellák, Bulgária, Elszász s tovább egész Berlinig — a terv szerint — minden az övék lett volna. Három esztendő előtt ilyenkor mindent a markukban szorongattak már s mire a harmadik tavasz kibontogatja a rügyeket, illatott varázsol a kemény rög palántáiból, amikor nekünk a pacsirta énekel szép reménységekről szebb virulásról, nekik a rigó füttyent és a varju károg feketén, nagy üres szájjal:

Kár! kár! Bizony kár!

Miklós, az oroszok hatalmas ura, szökne. Bizonyára nem azért, mert nagyon marasztalják, hanem azért, mert ugy véli, hogy magas a lámpavas. Magas és hideg. Nem kiván rajta kalimpálni s karcsu csontos bokáit összeverni a levegőben.

És hogyan érezheti magát Umberto ur, a taliánok totya királya. Eddig is alig látszott ki a sipka alól, de ha eddig a füléig ért, most már bizonyára a nyakáig huzza a sisakot. Hiszen ha a muszkák annyira fenegyerekeskednek, mit tesznek a taliánok vele, a parázsvérü, a dühtől forradalomba guruló taliánok! Mit beszélgethetnek mostanába szerelmetes feleségével, a tüzesszemü Helenával, akinek a papája a francia tengerpart tájáról, a nagy Óceán partjáról integet pá-t szeretett hazájának a kecskék országának. Mit beszélgethet a derék házaspár a mult szép álmairól és hogyan verhetik a fejüket duettben az ágyhoz, mikor a főprotektor, Miklós bácsi bukásáról értesülnek.

Igy mulik el a világ dicsősége. Igy lesz a napsugaras levegőben karikázó tarka lepkéből rut, csunya, csuszó-mászó hernyó.

Igy bünhődik a gógös elbizakodottság.

És mondja még valaki, hogy az Uristen nem osztott igazságot ebben a borzalmas háboruban!

A székesfehérvári kiskertesek.

Fontos tudnivalók a kiskerteseknek.

Irta: *Nagy Mihály*, a gazd. ismétlő iskola igazgatója.

III.

Hagymafélék.

Idetartozik a vöröshagyma, foghagyma, párhagyma és a metélőhagyma. Legfontosabbnak ezek között a vöröshagyma. Rendes körülmények között két év szükséges a kifejlődéséhez. Apró, fekete magjai elvetve az első évben mogyoró nagyságu termést hoznak, ez az ugynevezett duggató hagyma. A duggató hagymát a második év tavaszán egymástól 15 cmnyire sorokba ültetjük. A sortávolság 30—40 cm. A sorok közeit salátával ültetjük be. A gyomtól tisztán kell tartani. A kapálásnál arra kell ügyelnünk, hogy a földet ne huzzuk a hagymatövekre, mert a nagyon betakart hagyma csak kicsi fejet nevel. Kiszedni csak teljes beérés után szabad, vagyis akkor, amikor a szár kezd elszáradni. A kiszedett hagymákat száraz, szellős helyen néhány napig szikkadni hagyjuk, és csak azután tesszük el télire.

Manapság azonban a dughagymáról való termelés a dughagyma rendkivül magas ára miatt nagyon költséges. Kénytelenek leszünk az aránylag olcsóbb fekete magról való termelést is megkisérleni. A fekete hagymamagot langyos vizbe megáztatjuk és gondosan előkészitett ágyásra kézzel rászórjuk, azután begereblyézzük. Néhányszori meglöntözés elengedhetetlen kellék. A kikelt hagymát tisztán kell tartanunk. Amint a hagymaszár elérte a ludtoll vastagságát, megkezdhetjük a sorokba való kipalántálást. A palántának való fölszedését gondosan végezzük. Előzőleg az ágyást bőven öntözzük meg, hogy a hagymácskák könnyen kihuzhatók legyenek. A palánták hosszú gyökerét megkurtitjuk, azaz késsel levágunk belőle. Palántálás után ujból öntöznünk kell. Vigyázzunk itt, hogy amint fönnebb megjegyeztem, a hagymapalánta ne kerüljön nagyon mélyre, mert akkor csak kicsi fejet nevel. Az igy termelt hagyma őszre legalább diónagyságura nő, de alkalmas időjárás avagy öntözés mellett az a gyermekökölnagyságot is eléri. A fekete hagymamagról való termelésnél rendes körülmények között már ősszel elvetik a magot, és a hol sürün kel, egyszerüen kigyomlálják; sőt később is egyre ritkitsák, de akkor a fölös példányokat már mint gyenge hagymát a piacon értékesitik.

A foghagyma termelése a következő: a fejet gerezdekre bontják és október hó végével szabad földbe kiültetik 15 cm. tő és 40 cm. sortávolra. A tavasszal kiültetett foghagyma is nevel ugyan fejet, de az már nem lesz gerezdes. A párhagymát nálunk nem igen kedvelik, igy termesztésével sem foglalkoznak. A metélő hagymából szegélyként pár tő valamelyik ágyás szélére ültethető.

Céklarépa.

A céklarépa termelése egyszerü. Fő az, hogy neveljünk belőle óriás példányokat. Legjobbak a néhai zsemlye nagyságuak. Ezért korán ne vessük. Legcélszerübb május végén vetni, munkája néhányszori megkapálásból és az egyezésből, vagy ritkitásból áll. Egyezés alkalmával araszos távolságra hagyjuk az egyes növényeket. Télre ép ugy mint a zöldségféléknél emlitettem, a cékla is elvermelhető.

Kerekrépa.

A kerekrépát csak ott termeszthetik haszonnal, ahol gyakori az eső. Azonban kiskertjeinkben is próbát tehetünk vele. A bab, esetleg a borsófélék lekerülte után talajukat kapával mélyen megkapáljuk, elgereblyézzük és sorokba (35—40 cm.) vetjük a tarló, vagy kerekrépát. Kikelés után megritkitjuk, sőt fel is töltögetjük. Ha ősszel derek kezdenek járni, felszedjük és ugy mint a fejeskáposztát is szoktuk, besavauyitjuk és főzeléknek használjuk.

Retekfélék.

Most, amikor a kenyér és a szalonna csak nagyritkán találkoznak, érdemes a retekféléket nagyobb mértékben termeszteni. Ennek is szép fehér, gusztusos husa van; akár a szalonnának, tehát szükségből helyettesitheti amazt. Ami kis üres hely akad kertünkben, dugdossuk meg retekmaggal. A retek sok vizet kiván, különben pudvásodik. Azért a korai, ugynevezett hónapos retket azoknak, kik azt öntözni nem tudják, nem is ajánlom. Van azonban egy nyári retektajta, a bécsi fehér vagy sárga Jánosnapi retek, ez a szárazságot elég jól türi és öntözés nélkül is jól terem. Több éven keresztül termeltem, de még egyszer sem csalódtam benne. Sorba vetjük ezt is, 20—30 cm. sortávolra. Ahol sürün kelt, kiirthatjuk, többször megkapáljuk. Kapálásnál ügyeljünk, hogy a retket betakarjuk, mert a földdel be nem takart retekgyükér megkeresedik.

A téli retek vetési ideje junius közepétől julius közepéig terjed. Julius harmadik hetében azonban már nem vetik. Munkája csak kapálás és ritkitásból áll. Elvermelve kiteleltethető.

*

Végül megemlitem, hogy a káposztafélék között az őszi káposztát azért nem emlitettem, mert az csak jól elkészitett (ősszel megásott) és erősen megtrágyázott földben ad kielégitő termést és a palántálást követő napokban az öntözést okvedenül megkivánja. Ezek a kivánalmak pedig egyelőre nem igen lesznek kielégithetők.

Nagy vonalakban ime, ezekben kivántam szolgálatára lenni azoknak, kik a kertészkedésbe gyakorlat nélkül akarnak belefogni. Röviden és lehetőleg az adott viszonyokat szem előtt tartó ismertetésemben mindenre ki nem terjeszkedhettem, hiszen a konyhakertészetről vastag kötetet lehetne irni, de gondolom, csekély utbaigazitás, továbbá a helyszinen megadandó utasitásaink, de legtőként a kertészkedéssel már régebben foglalkozók példája eredményre

fog vezetni. Bizom benne, hogy azok, akik most talán csak a körülmények kényszerítő hatása alatt szánták rá magukat a kertészkedésre, majd, ha jobb idők virradnak is ránk, hivei maradnak az áldott anyaföldnek, sok örömöt igérő kiskertjüknek!

Az Ő. H. J. Móron.

Az Ő. H. J. az elmult vasárnap tartotta alakuló gyülését Móron. A megjelentek közül Turmayer Gyula községi főjegyző nyitotta meg a gyütést, s lendületes beszédben ismertette e mozgalomnak nemes célját, majd pedig felkérte a tagokat, hogy válasszák meg az egyesület vezetőségét. A választás eredménye a következő: elnök: báró Trauttenberg Frigyesné, ügyvivő alelnök: Régi Anna, titkár: Galambos József, pénztáros: Hruska Antal; intéző bizottság: Kovách Sándorné, dr. Szauer Györgyné, Fleischman Gusztávné, Kovách Sándor, Turmayer Gyula, Ruff György biró, Mayer Márton közgyám; pénzbeszedő bizottság: gróf Lambert Henrikné, dr. Szauer Györgyné, Fleischmann Gusztávné, dr. Heumann Józsefné, Dömötör Gézáné, Hruska Antalné, Klébert Péterné, Balázsik Istvánné, Pölöskey Sándorné, Steiner Józsefné, Pallos Ferencné, Brettschneider Henrikné, Klein Arminné, Schindele Rózsi, Stoffer Mihályné és Maszán Lajosné; ellenőrző bizottsági tagok: a mindenkori plébános, P. Follrich Odorik, Olé Sándor, Büchler Pinkász, Bittner József, Ondódi Miksa, Wurdits József, Langhmár Sándor, ifj. Szakály Miklós, Reich Alajos, dr. Szauer György, dr. Miksa, dr. Szing Ignác, Steiner József (curator), Wiesner István, Steiner Lázár, Arnstein Ernő, Nagy Imre tanító, Ruff István, Stéger Márton, Mergl Márton, Korb Antal, Ruff Istvánné, Steurer Istvánné, Mergl Jánosné, Förhécz Jánosné.

Báró Trauttenberg Frigyesné elnök az ő és társai nevében megköszönte a bizalmat, igérve, hogy a legjobb tudásukkal és erejükkel igyekezni fognak arra, hogy e nemes intézményt lelkiismeretesen szolgálhassák s a háboru által legjobban sujtott családokat, azok körülményeinek mérlegelésével méltányos és igazságos segélyben részesitik.

AZ OROSZ FORRADALOM.

A cári család bünhödése. — Oroszország köztársaság lesz.

A köztársasági mozgalom győzelme.

Feltartózhatatlan lépésekkel halad előre az orosz forradalom. A duma többsége máris a demokratikus köztársasági államforma mellett nyilatkozott. Ha az ellenforradalom le nem veri a forradalmat, akkor szó sem lehet arról, hogy Mihály nagyherceg vagy a Romanov-család más tagja fejére illesszék a cári koronát. A tisztikar nagy része csatlakozott a köztársasági mozgalomhoz. A republikánus tisztek hűséget esküdtek az ideiglenes kormánynak és alkotmányozó nemzetgyülésnek és törekvésük az, hogy a katonák is a politikai jogok gyakorlásában részesüljenek. A monarchikus államforma ezzel elvesztette a játszmát, a hadsereg és a haditengerészet csatlakozása véglegesen megerősitette a köztársasági párt esélyeit. Különben is nyiltan ma senki sem mer Oroszországban a köztársaság ellen szólni.

A monarchisták és a köztársaságpártiak küzdelme az oroszoknál.

A monarchisták csak titokban dolgoznak és olyanformán igyekeznek a népet más hangulatra terelni, hogy mindenféle háborus rémhireket terjesztenek, többek közt azt, hogy egy nagy német flotta Kronstadtot ostromolja és hogy a német hadsereg az orosz frontot áttörve, Pétervár felé masiroz. A monarchisták most a háboru folytatásával szeretnék saját bőrüket menteni, mig a köztársaságiak a békét akarják már csak azért is, hogy minden erejüket a belső eseményekre kocentrálhassák.

Az orosz nagyherceget is elérte végzete.

Nikolajevics Miklós nagyherceget letartóztatták. Miklós cár tudvalevően közvetlen lemondása előtt a nagyherceget ujra fővezérnek nevezte ki. Nikolajevics Miklós erre a Kaukázusból, amelynek alkirálya volt, Pétervár felé tartott azzal a szándékkal, hogy rendelkezésére bocsátja magát a forradalmi kormánynak. A nagyherceget az ideiglenes kormány most letartóztatta és helyette Alexejev tábornok vezérkari főnökét nevezte ki főparancsnoknak.

Az oroszok fővezére.

Egy másik hir szerint az orosz seregnek egyáltalán nem lesz főparancsnoka, hanem a fővezérlet a kormányé és csak a stratégiai tervek kidolgozását bizzák tábornokokra. Hogy miféle hadvezetés lesz ez, amit a miniszterek fognak intezni, könnyen el lehet képzelni.

Ujabb veszedelem a cári családon.

Az ideiglenes kormány most azzal a tervvel foglalkozik, hogy az elkoboztatja a cári család és a papság birtokait és szokat parcellázza. Itt jegyezzük meg, hogy a vasárnap reggeli lapoknak az a hire, mintha a cárnak sikerült volna megszöknie, nem igaz.

Köhögés ellen kitünően beváltháziszer a Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szüts Róbert Károly király-téri gyógyszertárában.

TÁRCA.

Egy könyvbirálatról.

— Szabadkőmüves történet.

A páholyokban baj van. Ne tessék megijedni: nem keresztelkednek ki az összes magyar páholytagok. Nem. Sőt a Nagy János államtitkár esete óta bebizonyithatólag nem is adott a magyar állam ujabb kongreganistának kenyeret.

Nem. Más történt. *Ágoston* Péter könyvet irt. Ágoston Péter — mellékesen megjegyezve a nagyváradi jogakadémia tanára — már máskor is irt könyvet. Például: *a szekularizációról*. Csunya, haragos könyvet *ellenünk*. Akkoriban irogattunk róla; a szabadkőművesség égig magasztalta a „nagy tudóst."

Azóta Ágoston Péter nem irt könyvet a legutóbbi időkig. Utazott a háborús Németországban. Ez utazásáról és egyéb dolgokról irt érdekes tárcái s más irásai sürün jelentek meg a *Világ* hasábjain.

Most ez az *Ágoston* Péter csúf dolgot müvelt. Bocsánat a szóért: beleköpött a magyar szabadkőművesség tálába. Könyvet irt újra s uram bocsá', nem a papivagyonról, vagy egyéb a szabadkőmiveseknek igen kivánatos jókról, hanem a — *zsidókról*. Ez sem volna elvégre baj, ha — mondjuk — például *Szdsz* Zoltán irná. Nem. De, úgylátszik, Ágoston Péterrel egyet fordult a világ. Illetőleg: Ágoston Péter *változtatta a szemüvegét*

A könyv cime: *A zsidók utja*. Sajnos, maga a könyv még nincs a kezeink között s azért mi egyelőre nem irhatunk róla birálatot. Azért meg kell elégednünk a *Világ* leggyanutlanabb magyarnemü munkatársának, *Bölöni* Györgynek az ismertetésével.

Ebből tudjuk meg, hogy a szabadkőműveseket „kellemetlenül lepte meg Ágoston Péter új könyve." Azé az Ágoston Péteré, aki *„a meg nem alkuvók tiszteletremélto csoportjába tartozott, azok közé, akik meg nem törtnek tekintették a háború előtti társadalmi fejlődés vonalát s akik a szocialista világnézetnek nemes plattformjáról beszéltek. Intranzigens álláspontja az egyik legszebb magyar háborús jelenség volt."*

Ez volt eddig Ágoston Péter. Sajnos, csak volt, mert az, *„amit új könyvében akar, eszközeiben és adatgyüjtésében is teljes ellentéte az eddig ismert Ágoston Péternek. A zsidók utja nemcsak rossz könyv, de az Ágoston eddig hirdetett elvei utjáról érthetetlen szomorú eltévelyedése egy munkatársunknak, akit pedig, ha képességeiről nem is voltak egyek a vélemények, örömmel és megilletö tisztelettel láttunk harcolni a szélső szárnyon."*

„Adatainak felületessége, megállapitásainak ellentmondásai egyszerre *kiszedik a tudomány pilléreit alóla* anyira, hogy az avatatlanok szemében úgy jelentkezik, mint *egy pamflettszerü antiszemita könyv*. Sőt, ami feltünő, sőt megdöbbenésre szolgáltat okot, *a zsidóság háborús szereplését a mai viszonyok között olyan hangon birálja, ahogyan azt idáig csak a naiv antiszemitizmus merészelte.*"

Igy a *Világ*. Ezután a kis bemutató után, persze, a legnagyobb kiváncsisággal érdeklődünk Ágoston Péter *„eltévelyedése"* iránt. Bölöni György szivesen kalauzol bennünket. Menjünk utána. Sürün idéz Ágoston könyvéből, főleg annak kifogásolt részeiből. Például:

„A magyarság minden bünét és hibáját szabad mindenkinek feltárni és javulásra ösztönözni, — irja Ágoston. — A magyar zsidónak is szabad minden veszély nélkül a magyarság hibáiról szólni, de *senkinek sem szabad a zsidóság hibáiról szólani*. Ez az egyoldaluság érthető a müveletlen tömegek részéről, de nem érthető és nem is fogadható el a müvelt osztályok és rétegek részéről. Senki sem lehet annyira elbizakodott, hogy hibátlannak tartsa magát."

Bölöni György igen haragszik Ágostonra azért mert ennek *„nem jók a zsidók, mert nem eléggé akartaka hazáért meghalni."* Konstatálja, hogy Ágoston könyvében ez nem lehet egyszerü *elirás*, mert legalább tizenhárom-tizennégy helyen feszegéti ezt a zsidó *bünt*, annyira, hogy lehetetlen ebben tendenciát nem látni. Ezt a többek között a következő idézettel bizonyitja (t. i. Ágoston):

„Az emberi általános eszmék magasságában tanulja meg csak az ember, hogy meghalni is lehet boldogság, nemcsak élni. De a zsidókból még mindig kiállt az alacsonyabb rendü ember aggodalma: Nem akarok meghalni! Bródy Sándor „Lyon-Lea" jában a zsidó hitközség küldöttségének és a rabbi meggyalázás előtt álló leányának nincs más érve, csak ez az egy: „Élni akarok."

„A beolvadt zsidók uj elméleteket állitottak fel és hirdettek. *A hazáért élni!* Kétségtelen, hogy ez helyes elv, de mégis az a baja, hogy *kevésbbé szép, mint a „hazáért meghalni elve."* Minden államnak vannak olyan polgárai, akik meghalni is tudnak azért, hogy államuk megmaradjon: *akik meghalni is tudnak egy eszméért*: akik mártirokká lesznek meggyőződésükért. *A zsidók a zsidók összességéért nem haltak meg* és nem halnak meg. Ők azt a meggyőződést vallják, hogy a vértanuság hiábavaló, pedig *az államokat a történelem tanusága szerint az érte folyt vér teremti meg és tartja fenn."* „A zsidóság — irja Ágoston, — választás előtt áll. A háboru az egyik oldalon sok zsidó erényt, a másik oldalon *sok bünt vetett felszinre*. Erényt, mert megmutatta, hogy a zsidóság tud és akar is áldozatot hozni a fogadó osztályokért. Bünt, amely-

HIREK.

— **Katonai kitüntetés.** Bendi Gyula 17. honvédgyalogezredbeli hadnagyot a másodosztályu ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **A szénszükséglet biztositása.** A téli széninség miatt sokat szenvedett közönség máris aggodalommal gondol a következő télre. Kinosan feltett kérdés előtte, hogy mint lesz a másik hideg idő alatt, lesz-e szén, nem kell-e még többet szenvedni, mint most? Általános megnyugtatásra közöljük, hogy a szén miatt nem igen kell aggódnunk, szinte biztosra vehető, hogy Székesfehérvárnak elegendő szene lesz. Dr. Kerekes Lajosnak, a város közélelmezése vezetőjének sikerült Budapesten mintegy ezer vaggon porosz szénre kötést csinálnia s azt még a nyáron és az ősz kezdetén szállitani fogják. Azonnal a széninség enyhitésére 40 vaggonnal szállitanak. Dr. Kerekes Lajos ma hazaérkezve a szénbeszerzés igazán jól sikerült ujjáról, azonnal tanácskozásra hivta össze a szükebbkörü szénbizottságot. Szenünk tehát lesz már.

— **A hadisegély Székesfehérvárott.** Márciusig Székesfehérvárott a városi hadisegély iroda 180133·75 koronát fizetett ki a hadbavonultak hozzátartozóinak. Az ezzel járó nagy munkát Kiss Géza tb. főszámvevő végezte el. Ebbe a segélybe nincsen beleszámitva az a segély, amelyet a Hadsegélyző ad s az szintén tekintélyes összeget képvisel. Székesfehérvár tőle telhetőleg mindent megtesz a hadbavonultak családjaiért.

— **A sajtó font ssága.** A magyar katholicizmus még csak nem is érzi a sajtókérdésnek mindenen felülálló fenhatóságát, valósággal egyedülállósürgősségét. Sulyosabbnak látjuk a veszteségeket, amelyeket az ellenfél okoz, azonban azt gondoljuk, ezeket a veszteségeket más okozta és a sajtón kivül álló ezközökkel helyrehozhatjuk. A problema borzalmas, szinte katasztrofális sulyát az emberek nem érzik. Eltanakodnak száz és száz apróságon amelyek talán szintén fontosak, ráadják a pénzüket is, de hogy a közgondolkodás irányitásában mennyire szükségük volna egy egész fegyvertárra, ezt nem tudják megérteni. A magyar katholikusok e tekintetben nem értettek a művészetnek messzire-gondolásnak addig a fokáig, a mennyire megérett például a zsidóság, a mely mintegy ösztönszerü megérzéssel minden voltában először a sajtóra vetette magát. A magyar katholikusság nem látja az ellenséges sajtó áradatszerü dagadását, megirmosodását, mindenhatóvá növekedését, amely nap nap mellett száz és százezer kereszteny olvasó lelkéről mossa ki a keresztény elvet, tradiciót és erkölcsök tiszteletét és uralkodik a magyar közéleten. (Magyar Kultura).

— **Az őrlési visszaélések.** Megirtuk, hogy a vármegyében egyik tb. főszolgabirót és több malomtulajdonost az őrlési igazolványokkal elkövetett visszaélésekért elzárásra és több ezer koronás pénzbüntetésre itéltek. A sulyos itéletek és az elitéltek személye természetszerüleg nagy feltünést keltettek. Annál is inkább, mert Mészöly Áron tb. főszolgabirót a főispán azonnal felfüggesztette állásából és fegyelmi eljárást inditott ellene. Mint értesitenek bennünket, nemsokára ujabb büntetések várhatók, más malmok ellen is van vizsgálat az őrlési igazolványok miatt. A feljelentések a Haditermény Részvénytársaság megyei kirendeltsége utján történtek.

— **Székesfehérvár közélelmezésének ügymenete.** Az országos közélelmezés részletesebben tanulmányozta és felülvizsgálta Székesfehérvár városának közélelmezési ügymenetét, s azt teljesen rendben találta, egyben elismeréssel adózott a közélelmezés vezetőségének.

— **Kutmérgezés és repülőgép ágyuzás.** Óvatos elővigyázatból Székesfehérvárott is ismertették hivatalos hirdetmény és a helybeli ujságirok utján a közönséggel azokat az intézkedéseket, amelyek az esetleges alávaló, ellenséges támadások ellen szükségesek. Ezek a figyelmeztetések a kémek kutmérgezéseire, gyujtogatásaira és a repülőgépek bombavetésére vonatkoztak. Reánk nézve egyik sem komoly és közeli veszedelem, de mindenesetre mégis célszerü volt a közönség figyelmének felhivása az esetleges ellenséges gazságokra. A fantázia egyszerre gyorsvonati gyorsasággal és Hárijános vakmerőséggel megkezdte munkáját. Vasárnap éjjel már erős ágyuzás riasztott fel egyeseket csendes álmukból. A sötön felállitott (egy betü sem igaz belőle) ágyukkal ellenséges repülógépekre lövöldöztek. A fantázia szüleménye a valóságban ugy fest, hogy az éjjel égzörgés volt. No meg Hajmás kerről behallatszik az ágyuzás. A repülőtámadást már el is felejtette a közönség, de most meg a kutmérgezés beszéltet magáról. Hétfőn, ha felebarátoddal találkoztál, az holt bizonyosságnál szörnyü diskréten azt sugta fületedbe: Hallott már a kutmérgezésről? — Még nem? — Hiszen már az egész város arról beszél! — Hol történt? — A Széchényi utcában. — Pasztillát találtak a kutban. — Orosz fogoly dobta bele. — Ez meg igy fest: Egyik kutnak vize, valószinüleg trágyadomb közelsége miatt némi elváltozást mutatott. Teljes megnyugtatásra a vizet azért megvizsgálják s azután az eredményt közölni fogják. Nem jó, ha ennyire dolgozik a fantázia, mindazonáltal a gondos előrevigyázat mégis szükséges. Minden elhetőség ellen nagyon is vigyáznunk kell, de arra is vigyázzunk, hogy feleslegesen rémhirterjesztők ne legyünk.

— **Pétervár parancsnoka — dunántuli fogoly volt.** Az orosz forradalom egy érdekes és ismerős csengésü nevet vetett fölszinre: Kornilow tábornokét, aki a forradalmi kormány a pétervári helyőrség parancsnokává nevezett ki. Kornilow tavaly még egyik dunántuli fogolytáborban raboskodott. Ő volt az, akit egy cseh tiszttiszolga megszöktetett s a román határon átsegitett. A szökés a tábornoknak sikerült, a csehnek nem s néhány hónap mulva Pozsonyban fölakasztották. Kronilow tábornokat haszaérkeztekor a cár megölelte, megcsókolta és magas rendjelel tüntette ki. S Kornilow mégis segitett őt a trónról leteszitani.

— **Panaszok a hadbavonultak családjainak államsegélye ügyében.** A honvédelmi miniszter tekintettel arra, hogy a hadbavonultak családjai részéről az államsegély ügyében rengeteg panaszt adtak be miniszteriumánál, eddig 200000 nél többet adtak, melyek közül azonban csak elenyésző kevés panasz bizonyult be valónak, körrendeletet intézett a közigazgatási hatóságnak, s abban felhivja azoket, hogy az államsegélyre vonatkovó panaszok dolgában adandó alkalmakkor megfelelő kioktatásban részesitsék a feleket. Azonfelül tegyék a hatóságok azonnal közhirré, hogy az állami segélyre, ideiglenes évi segélyre vagy ezek felemelésére igényt tartó felek kérelmeikkel vagy panaszaikkal ne a felsőbb hatóságohhoz, hanem kizárólag csak az ezekben az ügyekben érvényesen határozni hivatott főszolgabirákhoz és városi polgármesterekhez forduljanak, mert a felsőbb hatóságokhoz benyujtott kérvények és panaszok illetékes elbirálás végett ugyanis ezeknek adatnak le. Tekintettel végül arra a tapasztalatra, hogy a segélykérvényeket és panaszokat sok esetben hivatlan egyének üzletszerüen gyártják, akik rendszerint kihasználják a felek jóhiszeműségét, a rendelet — igen helyesen — arra is felhivja a közigazgatási hatóságok figyelmét, hogy az ilyen zugirászokkal szemben a törvény egész szigorával járjanak el.

— **A lisztjegyrendszer megszigoritása.** A közélelmezési ügyosztály április 1-től a jelenlegi rendszeren s általában a hatósági lisztellátás módszerében javitó módositásokat léptet életbe. A hatósági lisztért ujabban jelenkezők felvétele csak teljesen megbizható elővizsgálat után történhetik. A jelenkezővel a közélelmezési ügyosztály jegyzőkönyvet vesz fel felvételi kérelméről. E jegyzőkönyvbe a jövőben beveendő a félnek az a határozott nyilatkozata, hogy gabona vagy lisztkészlete sem helyben, sem s

---

nyiben *sok zsidó ezalatt sem tudta megérteni, hogy mit tesz az, a fogadó népek között évezredekig élni.* Még a lövészárkokon keresztül is *nem egyszer megérezték a zsidók, hogy zsidók. Még a harc tüzében is előfordult, hogy leesett a halálütésre emelt kard, mert azt kiáltotta az áldozat: Hallgass meg Izrael! . . . Amikor a harc megindult, ujra előnyösen helyezkedett el a lövészárok mögött, mert vézna testü.*"

Majd tovább:

„A zsidóban benne élnek az ezredeken át *elnyomott szolga tulajdonságai. A már nem* zsidóban is maradt ebből valami. A zsidó kevés ideje szabadult fel arra, hogy vérré válhatott volna a *noblesse oblige!*

A zsidóság minden egyes tagja „arra spekulál, hogy *rövid időn belül mások munkájából élhessen, tehát kizsákmányoló lehessen.*" „*A ma kiuzsurázott zsidómunkás, holnap már maga is uzsorázó és kizsákmányoló.*" *Marx is az önző zsidó.* „Az (önző) zsidók sohasem lázadtak fel és sohasem követelték a fogadó népektől, hogy ezek szabadságot adjanak nekik, *hanem minden zsidó külön csak arra törekedett, hogy gazdagságot szerezzen.*

Ebben a küzdelemben mindegyik kihasználta zsidóságát és a zsidók nemzetközi szervezetét de csak saját egyéni biztositására. *Természetes, hogy Marxban, aki zsidó szülők szülötte és neveltje, feltámadt az a gondolat, hogy végül a munkasságra nézve is be fog következni a jobb idő, csak arra kell törekedni minden munkásnak a nemzetközi szervezkedés kiepitese és berharcok által, hogy minél nagyobb anyagi előny höz jusson.*"

Másut ezt irja:

„*A zsidóság tömege az ural kodó nemzettel tart, ha lehet s ha kell, de ellene is fordul, ha lehet.*" „A zsidók a hatalom támogatói. Nem éppen a jelen hatalmának, hanem esetleg *a jövő hatalmának támogatói.* E támogatásnál elsősorban *azt nézik, hogy a jövő alakulás gazdaságilag előnyös lesz e rájuk nézve, vagy sem.*"

Majd a zsidó és keresztény nőről:

„Hogyha összehasonlitjuk a kö zép és ujkori zsidó nő munkáját a keresztény asszonyéval, akkor azt kell, lássuk, hogy *emez sokkal többet dolgozott. A munka nemessége hat ránk a legszebb asszonyi kéz érintésekor is, amikor acélos izmai fölé simuló bársonyos bőrét érezzük. A munkátlanságot érezzük a vastag csontok dacára is, amikor formátlan zsirpárnák fekülsznek szoritó kezünkben.*"

„*A galiciai pájeszes jövevény a már-már magyarrá lett zsidónak a memento; „nincs kizárva, hogy valamely ország kikergesse a zsidókat es ezzel magára nézve megoldja a zsidó kérdést.*"

Ezek a Világ idézetei — nagyáó ton könyvéből.

A végén, persze, mégegyszer leszedi Bölöni György Ágoston Péterről a keresztvizet. Ilyenformán:

„De ez a könyv, mely annyi zsidó ócsárlással van tele, oly merkantilellenes szellemmel, annyi tudományzavarral és amelyből ugy lüktet á szélső nacionalizmus érverése, hogy elámul felette — óh nem a filoszemita, de a huszadik század modern magyar ember — ez nem orvosság, még csak nem is bölcs cselekedet. Az embernek kétszer is meg kell néznie, hogy ezt a munkát a Nagyváradi Társadalomtudományi Társaság adta ki; jó volna ha ügyelne máskor tudományos kiadásaira, mert az olvasónak folyton az a benyomása, hogy a könyvet a Stephaneumnál nyomtatták.

— Ismételjük: a zsidó-kérdés Magyarországon revizió alá szorul, de Ágoston könyve nem ezt a munkát végzi el."

Igy Bölöni (?) György, illetőleg a *Világ*.

Nekünk, természetesen, ehhez a szabadkőmüves családi perpatvarhoz semmi közünk. Csak röviden konstatáljuk, hogy Ágoston Péter a *zsidóságról* irt igen megszivlelendő dolgokat s a magyar (?) *szabadkőmivesség* haragszik érte.

Csak egy kérdést: akkor is haragudnék, ha a *Papok utjáról* vagy a *Kongreganisták utjáról* irt volna?

kitüntetendő, hogy mikor jött Székesfehérvárra lakni s ha állandóan megtelepedve nincs, ugy maga és háztartásának tagjai meddig maradnak itt. Végül felveendő a félnek az a kötelező nyilatkozata, hogy esetleges elköltözését, háztartása tagjainak, lakásának változását be fogja jelenteni. A felvett jegyzőkönyvhöz csatolni tartozik a bejelentő hivatalnak helyben a lakás és háztartási tagok számára vonatkozó bizonylatát, amelyben az is jelezendő, hogy a jelenkezés mikor történt. E bizonylatot a fél tartozik a házigazdájával, ha pedig háztulajdonos, az adószámvevőséggel ellenjegyeztetni. Az igy felszerelt jegyzőkönyvet kiadják egyik rekviráló detektivnek, az az adatok tekintetében s az iránt, hogy nincs e a félnek készlete helyszini szemlét tart. Ha e elővizsgálat a kérelmet igazolja az illetőt a hatósági lisztre jogosultak indexébe felveszik és részére az igazoló könyvet kiállitják. A havi illetve napi lisztadagnak finom tészta, főző és kenyérliszt közti arányát akként állapitják meg, hogy a havi, illetve napi lisztadagnak legalább kétharmada gabona, illetne tengeri kenyérliszt legyen.

— **Köszönetnyilványitás.** Mindazoknak, kik boldogult kedves nőm illetve gyermekem temetésén részt vettek, ravatalára koszorut helyeztek, vagy részvétüket bármikép kifejezték, ezuton mondunk hálás köszönetet. *Özv. Kapp Jánosné, Izinger József és családja.*

„Bécsi modell kiállitás," blus ujdonságai a kirakatban, eredeti berlini modellek vételkényszer nélkül az üzletben láthatók. Ajánlatos mindenkinek blus vétel előtt ezek megtekintése Vermes áruházában.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszertárában.

SZINHÁZ

A szinházi iroda hirei.

Kapuzárás előtt.

Az idei szinházi évad utolsó napjain mintegy beszámolóul a következő kimutatással szolgálunk:

Az 1916. november 22-ére hirdetett megnyitót az udvari gyász miatt kényszerültünk elhasztani december első napjára, amikor is „Névtelen asszony" dráma ujdonsággal kezdettük meg a szinházi évadot.

Közben gázüzemi zavarok miatt nem tarthattunk előadásokat december 13, 14 és 15-ikén, mig folyó év február 19, 20, 21, 22, 25, 28 és március 1 én szénineség, illetve villany hiánya miatt maradtak el előadásaink. Most legutóbb a vasfüggöny lezuhanása március 18-iki előadásunk tette lehetetlenné. Mint tényt, kötelességünk leszögezni, hogy a ránk kényszeritett szünet alatt minden müszaki alkalmazottunk teljes fizetését folyósitottuk, ami mintegy hatezer korona teherrel sujtotta a konzorciumot az elmaradt előadásai jövedelmeken felül.

A mérhetetlen drágaságon felül a fent előrolt okok jogos reményt keltettek a konzercium vezetőségében, hogy a megélhetési visszonyokkal annyira küzdő színész művészein annak pátronusa, a városi hatóság (közgyülés) legalább olyan mértékben segit, mint az elmult háborus években és a befizetett szinházbérek összegét visszautalni határozza.

A szerződésileg kikötött 110 előadást március 31-ikén játszottuk le s igy évadbefejező április 4-iki előadásunk egyuttal 114-ik esti előadásunk lesz. 31. délutáni előadást tartottunk, amelyből négy ifjusági volt. 49. esetben prózai darabot, 96-szor operettet vagy népszinmüvet, szóval az énekes müfajhoz tartozó darabot játszottunk.

Heti műsor.

Szerda: A gólem.
Péntek: Mágnás Miska.
Szombat: A vasgyáros.
Vasárnap: délután a gólem, este Csárdáskirálynő.

Apolló mozgoszinház hirei.

Az Apolló igazgatósága közli:

Álarcos szerelem cimen Hedda Vernon és Erich Kaiser Pitz főszereplésével egy elragadóan kedves vigjátékot mutat be szerdán és csütörtökön az Apolló szinház. A pompás vigjátékot, melynek tárgya a főuri világból van meritve, egy bájos és vidám bonyodalmakkal teli szerelmi történet sugározza be. A vigjáték a filmbörzén óriási sikert aratott. Előadások fél 7 és fél 9 órakor. Rendes helyárak.

Az Uránia mozgószinház hirei.

Az Uránia igazgatósága közli:

— **Fern Andra az Uránlában.** Ma szerdán és holnap csütörtökön Fern Andra a hires moziművésznő ismét rendkivüli alakitást nyujt a „Göröngyös utakon" cimü főuri 5 felvonásos drámában. Egy szép asszony csalódását és szenvedéseit nálánál meghatottabban és művészibben egy szinésznő se tudja elénk tárni. A dráma mindvégig izgató és lebilincselően érdekes. Előadások kezdete fél 7 és fél 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy előfélben levő üsző eladó Alsókirálysor 15.

Keresek két fiut pincér tanulónak Rédei vendéglős Kossuth-u.

Királykut utca 11. sz. a. bódék eladók.

Sárkányhegyi (sóstói) dülőben 600 □ öl jó szántó kiadó Kisnél, Palotai-utca 45.

Szabás, varrás és a rajzolásban alapos oktatás nyerhető Urbán Margit tanintézetében, Ybl Miklós-utca 14.

Tanulót felvesz Kümmel gépmühelye.

Takarmányrépa kisebb és nagyobb mennyiségben, — vaggon rakomány is — kapható Paulovits gazdaságban. Ugyanott elsőrendü széna is eladó. Tudakozódni Iskola utca 8.

Kis mindenesfiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Kerékpárokat gummival veszek Kümmel gépmühelye.

Több teljesen jókarban levő vaskályha eladó. Széchenyi-utca 26. szám alatt.

Forgó utca 7. sz. ház haláleset miatt szabadkézből eladó. Tudakozódni ugyanott lehet.

Eladó az öreghegyen 10 és fél oktályos szőllő, gyümölcsössel, emeletes nyaralóval butorzattal és pince fölszereléssel. Bővebbet Leszler Imrénél, Basa-utca 1.

Egy üzletberendezés, használt hordók és uborkás üvegek eladók. Kert u. 20. sz. alatt.

Óriási ribizke és bőtermő málnatövek, biborpiros szászszorszép, eper- és nefelejts palánta kapható Széchenyi-utca 26. sz. a.

Uránia szinház.

Szerdán és csütörtökön:
(március hó 28 és 29 én)

FERN ANDRA
főszereplésével!

GÖRÖNGYÖS UTAKON

Főuri dráma 4 felvonásban.

Háborus pótműsorral.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

2487|1917. sz.

Hatósági hirdetmény.

Tudomásulvétel és szoros alkalmazkodás végett közlöm, hogy a m. kir. kereskedelemügyi minister ur az 1891. 33. tc. 5. §-ában biztositott jogánál fogva megengedte, miszerint a kizárólag vetőmag kereskedéssel és elárusitással foglalkozó vállatok irodái és üzlethelyiségei május 1-ig vasárnap déli 12 óráig nyitva tartassanak.

Székesfehérvár, 1917 március hó 16-án.

D. Saráa Gyula,
polgármester.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányu politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg 8 oldal tartalommal, amelyben minden hirt hozunk, minden, fölösleges szószporitás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népnek és társadalomnak minden erkölcsi és gazdasági érdekét felkarolja és véd, anélkül, hogy a jogos tekintélyt megsértené. A politikája hazafias és magyar, anélkül, hogy tu hangos, de ur s szólamokkal dolgozzek.

UJ LAP független lap, amely semmiféle érdekcsoportnak szekerét nem tolja, az erkölcstelenséget és visszaélést ostorozza, de nem izgat osztálygyülöletre. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnézet elvei szerint akarja megoldani.

Apolló - szinház.

Szerdán és csütörtökön:
(március hó 28 és 29 én)

HEDDA VERNON
sorozat szenzációja!

Álarcos szerelem.

Eiko vigjáték 4 felv.

Főszereplők:
HEDDA VERNON és
ERICH KAISER TITZ.

Pompás pótműsor.

Előadások ½7 és ½9 órakor.

Rendes helyárak.

LEGDIVATOSABB NŐI ÉS LANYKA SELYEM- és SZALMAKALAPOK.

UJDONSÁG kalapformák, virágok és szallagokban.

Nagy választék blousokban!

Bőr és sárcipők olcsó árban kaphatók: Kováts-Antalnál, Városház-tér.

A MAGYAR KÖNYVPIACON
ORSZÁGOS FELTÜNÉST KELTETT

Dr. Vass József könyve:

Szent Ágoston vallomásai.

CSINOS, IZLÉSES KIÁLLITÁSBAN
a két kötetes szép mü 6 koronáért

Horváthné és Rónayné könyvkereskedésében kapható. Kossuth-u.

Az első kiadás csaknem teljesen elfogyott.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott